

Zelfvertrouwen is erg belangrijk bij kinderen met ernstige dyslexie

Het Nederlands basisonderwijs is talig. Dat wil zeggen dat het voor vrijwel alle vakken belangrijk is dat leerlingen goed kunnen lezen en schrijven. Voor sommige kinderen is dat ingewikkeld, zij hebben namelijk dyslexie. Orthopedagoog Nadine de Vries behandelt kinderen met ernstige dyslexie, wanneer de school zelf hen onvoldoende kan helpen bij hun lees- en spellingsachterstand. “Lezen en schrijven is doorgaans het minst leuk voor kinderen met dyslexie. Door iets met taal te doen dat zij heel erg leuk vinden, krijgen ze er een positiever gevoel bij. Ze zien vaak al dat hun klasgenoten snel vooruitgaan, behalve zij. Ik zoek daarom naar manieren om het leuk voor ze te maken en dat helpt hun zelfvertrouwen,” legt Nadine uit.

Albert Heijn

Een misverstand is, dat kinderen met dyslexie minder slim zouden zijn. Toch hebben kinderen met dyslexie soms wel deze overtuiging over zichzelf. “Zo heb ik een jongen behandeld die cognitief heel begaafd is, maar veel moeite had met lezen en spellen. Heel frustrerend voor hem omdat hij het wel bedacht, maar niet kon opschrijven. Hij werd vermijdend ten aanzien van lezen, zijn zelfvertrouwen nam af en hij was niet erg gemotiveerd om met mij te werken. We hebben samen besloten dat ik de lesstof niet in kleine stapjes zou aanbieden, maar overkoepeld.

Zo zijn we samen teksten gaan schrijven voor zijn eigen webshop waar hij dingen verkocht: daar mochten geen spelfouten in zitten, dus hij was erg gemotiveerd. Hij moest zelf uitvinden welke stappen hij moest zetten om de juiste schrijfwijze te vinden. Ook was hij enthousiast bezig met een huisjesspaaractie van de Albert Heijn. Hij had ideeën over hoe zij dat handiger konden aanpakken en wilde daarover chatten met een AH-medewerker. Hij kon zijn spellingscontrole gebruiken in de chat en het werd een heel leuk gesprek. De medewerker heeft het idee intern doorgespeeld en dat vonden ze blijkbaar zo leuk dat we een doos vol keycards en huisjes opgestuurd hebben gekregen.”

Hiaten

Tijdens een dyslexiebehandeling sluit Nadine aan bij het niveau van de leerling en bespeurt waar de hiaten zitten. Zij biedt steeds iets anders aan, ziet waar het kind op struikelt én wat de leerling nodig heeft. Ze houdt daarbij vooral rekening met de doelen van het kind, want motivatie is belangrijk in dit proces.

“Ik lees tijdens de behandelingen bijvoorbeeld vaak teksten met de leerlingen, bijvoorbeeld via de website: www.ralfilezen.nl. Eén van mijn leerlingen vond het moeilijk om een lopend verhaal te schrijven, maar hij was al wel wat verder met spelling. Hij wist heel veel over de Waddeneilanden en samen hebben we daarover een tekst voor die site geschreven. Hij vond het belangrijk dat de tekst goed werd, dat maakte het voor hem heel betekenisvol. Het is nu dus een tekst op de site voor andere kinderen om te lezen. Hier is hij heel trots op!”

“Lezen en schrijven is doorgaans het minst leuk voor kinderen met dyslexie. Door iets met taal te doen dat zij heel erg leuk vinden, krijgen ze er een positiever gevoel bij. Ze zien vaak al dat hun klasgenoten snel vooruitgaan, behalve zij. Ik zoek daarom naar manieren om het leuk voor ze te maken en dat helpt hun zelfvertrouwen.”

Er zijn verschillende theorieën rondom dyslexie, maar veel onderzoeken wijzen uit dat beloning heel erg goed werkt bij kinderen. Het gaat dan om zichtbaar en tastbaar maken dat je vooruit gaat.

Dyslexietest

Basisschoolleerlingen die moeite hebben met lezen en spellen, krijgen eerst veel extra hulp van de school zelf. Gedurende een jaar geeft een leerkracht of intern begeleider één uur extra begeleiding in de week op het gebied van spelling en/of technisch lezen. Is er te weinig vooruitgang en zijn er signalen van dyslexie, dan kan de school de leerling aanmelden voor een dyslexieonderzoek. Blijkt hieruit dat het kind inderdaad dyslexie heeft, dan kan een behandeling starten mits ouders daar akkoord mee gaan.

Nadine: “Eigenlijk zeggen de meeste ouders daar ja op, hoewel het best veel van een kind en de ouders vraagt. Het uur extra begeleiding op school blijft staan, plus de dyslexiebehandeling één keer per week op school én met de aangeboden leerstof moet dagelijks thuis met de ouders worden geoefend. We doen het samen, het is een sprint die we met z’n allen doen: school, ouders, de leerlingen ik. De lengte van een behandeltraject varieert en vraagt van iedereen optimale inzet.” Kinderen hebben na de intensieve behandeling vaak een sprong gemaakt op het gebied van technisch lezen en spellen maar heeft vooral als doel dat een kind zelfredzaam wordt. Ook zien we vaak dat de kinderen in hun algehele emotionele ontwikkeling een groei doormaken en zich zelfverzekerder voelen aan het einde van het traject. Hierdoor vergroten de mogelijkheden en kansen van een kind tijdens de verdere schoolcarrière en in de latere loopbaan.

De computer biedt uitkomst

Een essentieel onderdeel van de behandeling is psycho-educatie: het geven van informatie en voorlichting over dyslexie en hoe om te gaan met de beperkingen en gevolgen ervan. “De samenwerking met de ouders is essentieel. Het is belangrijk hen mee te nemen in wat dyslexie precies is en hoe hiermee om te gaan. Bij sommige kinderen maakt het inzetten van bijvoorbeeld de computer met spellingscontrole en een voorleesfunctie, alle verschil. Lezen en spellen zal wel altijd een uitdaging blijven voor de meeste kinderen die ik in behandeling krijg.”

Dat een dyslexiebehandeling ook nog onverwachte voordelen kan hebben, blijkt uit het verhaal van een leerling die relatief laat met het dyslexietraject startte. In groep 8. “Zij ging halverwege het traject naar de middelbare school. Gezien het intensieve karakter van een dyslexiebehandeling ronden we vaak af als een leerling naar het VO gaat. Dit omdat leerlingen dan meer huiswerk krijgen en de combinatie met behandeling met intensief inoefenen niet haalbaar is. Dit meisje was heel erg gemotiveerd, ze had nog doelen op het gebied van spelling en wilde met lezen ook nog een hoger niveau halen. En dus zat zij na een hele lange schooldag een digitale behandeling te volgen. Dit was voordat online werken in zwang kwam in verband met corona.. Het digitaal vaardig worden is voor kinderen met dyslexie zeer belangrijk en ik zag dat zij daar erg in groeide. Toen begin 2020 iedereen door corona over moest schakelen naar online werken kon zij zonder moeite door en liep zij eens een keer voor op de rest.”

Iets extra's

Er zijn verschillende theorieën rondom dyslexie, maar veel onderzoeken wijzen uit dat beloning heel erg goed werkt bij kinderen. Het gaat dan om zichtbaar en tastbaar maken dat je vooruit gaat. Nadine is daarom blij dat ze met het onlineprogramma Letterlicht kan werken. “Als het huiswerk is gemaakt, kunnen ze aan een rad draaien en daar komt een sticker uit. De kinderen kunnen zo levels halen en dat werkt goed. Wij gebruiken het landelijke protocol in de behandeling.. Het programma is voor alle kinderen gelijk, maar de inhoud wordt altijd aangepast aan de individuele behoeften van een kind. Voor elk kind verzijn ik altijd iets extra's, waarvan ik weet dat het werkt. Gelukkig is er veel aandacht voor kinderen met dyslexie zodat ook zij zich optimaal kunnen ontwikkelen in het reguliere onderwijs.”